

universitetet mera allmänt idka Finska studier. Men det är från universitetet de män skola utgå, som skola höja läsningen i skolan. Det är derifrån det intresse skall sprida sig i landet, som framtvingar för ändamålet gynnsamma förändringar i skolornas lärokurser. Det är en slät sak, att lefva i det färdiga, som fädren beredt; patriotismens verk är det, att för folk och fädernesland skapa det nya. Ett högre mål för patriotisk verksamhet, än det den Finska studenten har sig öppet att sträfva till, kan hvarken historien eller spekulaton uppvisa. Det gäller för honom hans folks vara eller icke vara. All sann patriotisk verksamhet understöder målets uppnående. Endast den patriotism är falsk, som ingenting verkar och gör, hvars slut såsom dess början äro tomta ord.

10

Mången gång torde våra läsare för ett öfverflödsverk ansett detta blads påminnelser om det nationelt Finska sträfvandets vigt och betydelse, bladets skarpa opposition mot den Svenska dagslitteraturens pretentioner i förhållande till Finland, dess uppmärksamhet på uttryck och beteenden i eget land, hvilka vittnat om bristande nationel själfkänsla. Någon upplysning om anledningen till allt detta och om behovet deraf kan sökas ur det ofvanstående.

J. V. S.

20

42 JOHAN JACOB NORDSTRÖM I LITTERATURBLADET.

Litteraturblad n:o 3, mars 1858

Jag vill icke yttra något, som må försvaga det intryck, aktade vänner genom det ofvananförda åsyftat.

Men jag bör fästa läsarens uppmärksamhet derpå, att jag talat om handlingen, icke om motiver, än mindre om känslor, hvarken J. J. Nordströms eller mina egna. Jag har enkelt sagt: att den, som af fritt val lemnar fäderneslandet, bevisar sig kunna umbära (förlora) det; och att det icke höfves *en nation* att å sin sida klaga öfver förlusten – vore individen än så utmärkt. Att tala om N:s känslor, tankar, enskilda ord och beteenden, dertill skulle jag icke ansett mig befogad. Summan af ett sådant anförande skulle varit en ursäkt. Jag har icke ens förutsatt, att något behöfver *ursäktas*, utan antagit att förhållanden kunna finnas, som *rättfärdiga*, ehuru rättfärdigandet icke behöfves, der ingen dom blifvit fälld eller kan fällas. Jag har icke bedömt, än mindre fördömt N:s handlingssätt.

30

40

Min egen smärta öfver förlusten har jag dock aldrig velat förneka. Jag tillägger, att, äfven om det varit mig tillständigt att tala om J. J. Nordströms motiver, jag icke om dem har den kännedom, de ärade opinanterna antaga. Jag lefde långt före hans flyttning aflägsnad från universitetet.

Den solidariska ansvarigheten, förstår jag också så, att jag är förpligtad försvara liktänkande vänners *handlingar* äfven mot dem, som genom diktade motiver söka förklena dem. Motiverna anser jag först då böra till ursäkt åberopas, när handlingen icke i och för sig kan försvaras. Och äfven detta åberopande må rättast lemnas åt den, som öfverlefvat och har att mildra domen öfver en vän på hans döda mull.

50

J. V. S.